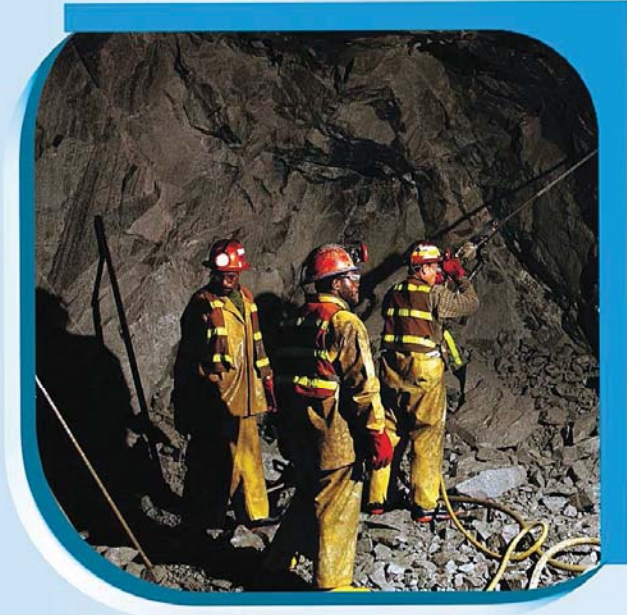
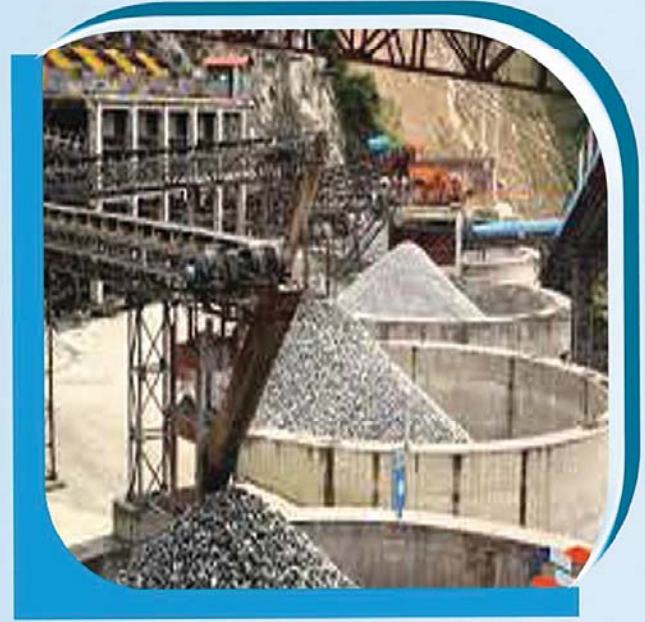

معدن

مقدمه

آمار و اطلاعات ارائه شده در این فصل از نتایج آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری کشور استخراج شده است که شامل مشخصات عمومی معادن در حال بهره‌برداری و تعداد معادن بر حسب نوع آن‌ها، مقدار و ارزش تولید مواد معدنی، ارزش افزوده و ارزش پرداختی‌ها و دریافتی‌های معادن و همچنین سرمایه‌گذاری معادن در حال بهره‌برداری می‌باشد.

همچنین آمارهای گزارش شده از سوی اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی که در زمینه مشخصات عمومی شرکت‌های تعاونی معدنی می‌باشد و به روش ثبتی تهیه شده در این بخش ارائه گردیده است.

تعاریف و مفاهیم به کار رفته در این فصل به شرح زیر است:

معدن: مجموعه کانسار (ذخیره معدنی که

بهره‌برداری از آن اقتصادی می‌باشد) و ماشین‌آلات و تسهیلاتی است که به منظور اکتشاف، تجهیز و بهره‌برداری و کانه‌آرایی از کانسار ایجاد شده است. کانه‌آرایی نیز به کلیه عملیات فیزیکی و شیمیایی که به منظور جداکردن قسمتی از مواد باطله از کانه و یا تفکیک کانه‌ها از یکدیگر صورت می‌گیرد اطلاق می‌شود.

معدن در حال بهره‌برداری: معدنی است که دارای مجوز بهره‌برداری از سازمان صنعت، معدن و تجارت استان (برای معادن غیر از شن و ماسه)، دفتر فنی استانداری (برای معادن شن و ماسه) می‌باشد و در سال آمارگیری، حداقل مدت ۳۰ روز به صورت پیوسته یا ناپیوسته مجموعه‌ای از عملیات استخراج (در پاره‌ای از موارد همراه با کانه‌آرایی) برای به

اشتغال دارند و عموماً کارمند نامیده می‌شوند.

جبران خدمات مزد و حقوق بگیران:

عبارت از مزد و حقوق و سایر پرداختی‌ها (پول، کالا و...) به مزد و حقوق بگیران است.

سرمایه‌گذاری (ارزش تغییرات اموال

سرمایه‌ای): تغییرات ایجاد شده در ارزش اموال سرمایه‌ای (مجموع ارزش خرید یا تحصیل و هزینه تعمیرات اساسی اموال سرمایه‌ای منهای ارزش فروش یا انتقال اموال سرمایه‌ای) طی دوره زمانی معین را سرمایه‌گذاری گویند.

ارزش افزوده: عبارت از ارزش دریافتی‌ها

(ستاندها) منهای ارزش پرداختی‌ها (داده‌ها) است.

ارزش دریافتی‌ها (ستاندها): عبارت است از

ارزش تولیدات مواد معدنی، ضایعات قابل فروش مواد معدنی، ساخت و تعمیر اساسی اموال سرمایه‌ای توسط شاغلان معدن و سایر دریافتی‌های معدن است که شامل دریافتی بابت کارهای کنتراتی، تعمیرات جزئی ساختمان و لوازم و تجهیزات اداری، تعمیرات جزئی ماشین‌آلات آزمایشگاه و... می‌باشد.

ارزش پرداختی‌ها (داده‌ها): عبارت از ارزش

مواد، ابزار و وسایل کار کم دوام، سوخت مصرف شده، آب و برق خریداری شده و سایر پرداختی‌ها است که شامل پرداختی بابت کارهای کنتراتی، تعمیرات جزئی ساختمان و لوازم و تجهیزات اداری، تعمیرات جزئی

دست آوردن کانه قابل فروش در آن انجام می‌شود.

مدیریت خصوصی: مدیریتی است که توسط افراد یا موسسات خصوصی اعمال می‌شود.

مدیریت عمومی: مدیریتی است که توسط وزارتخانه‌ها، سازمان‌های دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، بانک‌ها و شهرداری‌ها اعمال می‌شود.

شاغلان: تمامی افرادی هستند که در داخل یا خارج معدن به صورت تمام وقت یا پاره‌وقت برای معدن کار می‌کنند. شاغلان از نظر وظیفه‌ای که به عهده دارند به شاغلان خط تولید (ماهر و ساده) و سایر شاغلان تفکیک می‌شوند.

شاغلان ماهر خط تولید: کارکنانی هستند که

به اعتبار دانش فنی و تجربه‌ای که کسب کرده‌اند، توانایی انجام یک قسمت از کار فنی خط تولید را داشته باشند، مانند مهندسان، تکنسین‌های فنی، استادکاران، سرکارگران، کارگران ماهر، تعمیرکاران و رانندگان.

شاغلان ساده خط تولید: کارکنانی هستند

که شغل مورد تصدی آنان در خط تولید نیاز به تعلیم و کسب تجربه ندارد، مانند کارگران ساده، باربران و بارگیران.

سایر شاغلان: کارکنانی هستند که در معدن

یا دفتر مرکزی به کارهای اداری، مالی و خدماتی

ماشین‌آلات، آزمایشگاه و ... می‌باشد.
۹۳/۱ درصد مربوط به ماشین‌آلات، ابزار و وسایل
کار بادوام تجهیزات اداری و ۶/۹ درصد در بقیه
اموال سرمایه‌ای بوده است.

ماشین‌آلات، آزمایشگاه و ... می‌باشد.
شرکت تعاونی معدنی: نوعی شرکت تعاونی
است که در زمینه استخراج، بهره‌برداری و
فروش مواد استخراج شده از معادن فعالیت
دارد.

گزیده اطلاعات

بر اساس نتایج آمارگیری از معادن فعال در سال
۱۳۹۳، ۶۰ معدن در حال بهره‌برداری در استان
وجود داشته است. نتایج بدست آمده نشان
می‌دهد که در مجموع ۷۷۴ نفر در این معادن
به کار اشتغال داشته‌اند که تعداد شاغلان نسبت
به سال ۱۳۹۲، ۴۱/۴ درصد کاهش داشته است.
در همین سال ارزش تولیدات مواد معدنی
حدود ۳۴۹ میلیارد ریال بوده که در بین
فعالیت‌های مختلف، معادن شن و ماسه با
۱۴۸/۸ میلیارد ریال و سنگ آهک با ۱۳۵/۱
میلیارد ریال، بیش‌ترین ارزش تولید سالانه را
داشته‌اند. ارزش افزوده حاصل از فعالیت معادن
در حال بهره‌برداری استان در سال ۱۳۹۳
حدود ۲۹۰ میلیارد ریال بوده است که معادن
شن و ماسه و سنگ آهک به ترتیب با ۱۲۲/۹ و
۱۱۶/۱ میلیارد ریال دارای بالاترین میزان ارزش
افزوده بوده‌اند که در مجموع این معادن ۸۲/۴
درصد از کل ارزش افزوده این بخش را به خود
اختصاص داده‌اند. همچنین در سال ۱۳۹۳ از
مجموع ۲۹ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری

۵-۱- مشخصات عمومی معادن در حال بهره‌برداری

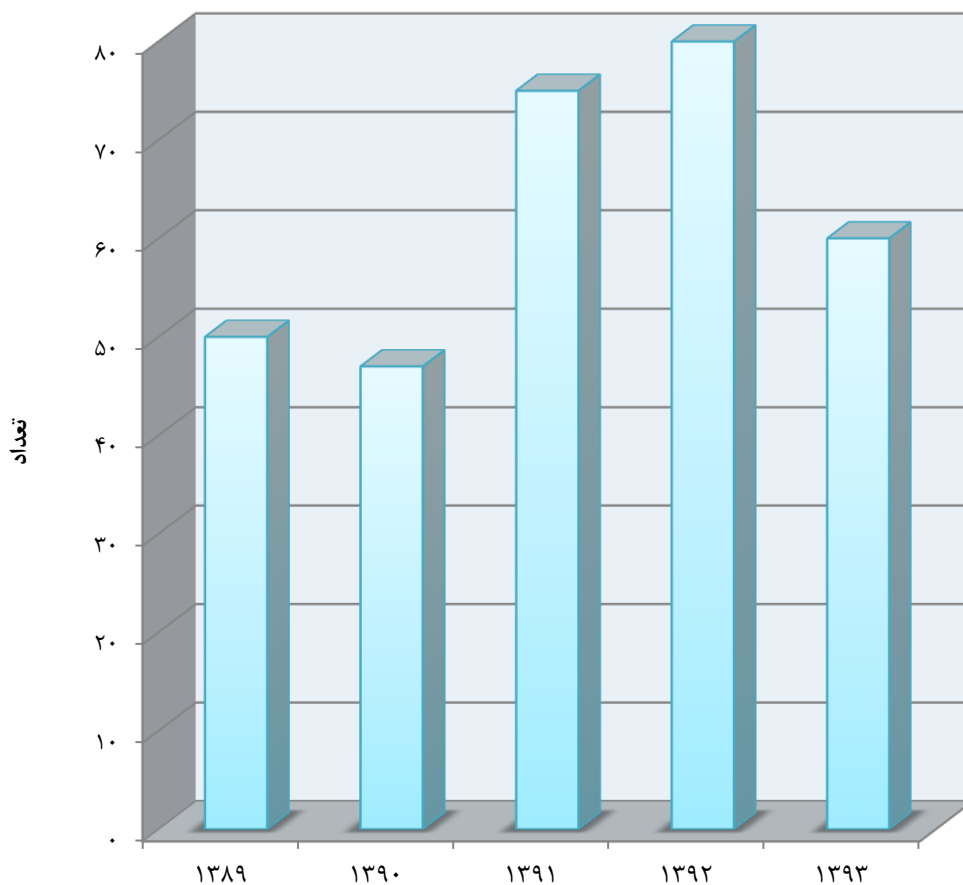
جبران خدمات مزد و حقوق بگیران (میلیون ریال)	تعداد شاغلان	تعداد معادن			سال و فعالیت
		مدیریت خصوصی	مدیریت عمومی	جمع	
۸۲۵۱	۱۹۵۷	۶۴	۱۸۱	۲۴۵	۱۳۷۵
۸۱۰۹	۷۵۹	۳۰	۵	۳۵	۱۳۸۰
۱۹۸۳۱	۶۹۸	۳۱	۹	۴۰	۱۳۸۵
۵۳۹۹۱	۹۵۰	۴۴	۶	۵۰	۱۳۸۹
۷۶۹۲۴	۱۲۱۶	۴۲	۵	۴۷	۱۳۹۰
۱۲۷۷۸۲	۱۴۰۰	۶۱	۱۴	۷۵	۱۳۹۱
۱۵۳۷۱۸	۱۳۲۱	۷۱	۹	۸۰	۱۳۹۲
۱۹۲۳۹	۷۷۴	۵۷	۳	۶۰	۱۳۹۳
۴۳۷۱۴	۳۹۴	۲۱	۲	۲۳	استخراج شن و ماسه
۱۱۰۶۳	۱۰۷	۱۵	۰	۱۵	استخراج سنگ لاشه
۳۱۹۶۲	۲۵۰	۱۷	۰	۱۷	استخراج سنگ آهک
۲۵۰۰	۲۳	۴	۱	۵	سایر فعالیت‌ها ^(۱)

۱- شامل خاک نسوز و صدف دریایی می‌باشد.

ماخذ- مرکز آمار ایران. (ر.م.).

- مرکز آمار ایران. دفتر صنعت، معدن و زیربنایی.

۵-۱- تعداد معادن در حال بهره‌برداری استان

مبنا: جدول ۱-۵

۲-۵- تعداد معادن در حال بهره‌برداری بر حسب نوع

سال	جمع	استخراج روباز	استخراج زیرزمینی	استخراج روباز و زیرزمینی
۱۳۷۵.....	۲۴۵	۲۴۳	۲	۰
۱۳۸۰.....	۳۳	۳۲	۱	۰
۱۳۸۵.....	۳۸	۳۸	۰	۰
۱۳۸۹.....	۴۹	۴۸	۱	۰
۱۳۹۰.....	۴۷	۴۶	۱	۰
۱۳۹۱.....	۷۵	۷۴	۱	۰
۱۳۹۲.....	۸۰	۷۹	۱	۰
.....۱۳۹۳	۶۰	۶۰	۰	۰
.....استخراج شن و ماسه	۲۳	۲۳	۰	۰
.....استخراج سنگ لاشه	۱۵	۱۵	۰	۰
.....استخراج سنگ آهک	۱۷	۱۷	۰	۰
.....سایر فعالیت‌ها ^(۱)	۵	۵	۰	۰

۱- شامل خاک نسوز و صدف دریایی می‌باشد.

مأخذ - مرکز آمار ایران. (ر.م.)

- مرکز آمار ایران. دفتر صنعت، معدن و زیربنایی.

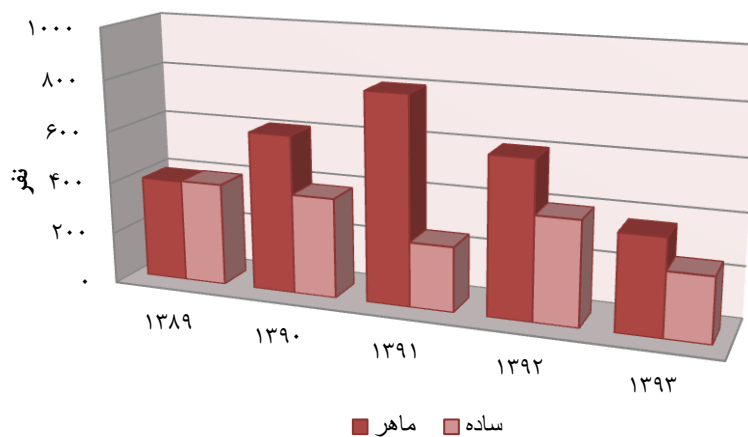

۵-۳- تعداد شاغلان معدن در حال بهره‌برداری بر حسب فعالیت

سال و فعالیت	کارکنان خط تولید		جمع
	ساده	ماهر	
..... ۱۳۷۵	۶۹۶	۷۱۸	۱۹۵۷
..... ۱۳۸۰	۳۶۶	۲۶۹	۷۵۹
..... ۱۳۸۵	۲۹۲	۲۳۰	۶۹۸
..... ۱۳۸۹	۳۹۹	۳۹۷	۹۴۹
..... ۱۳۹۰	۳۸۸	۶۱۵	۱۲۱۶
..... ۱۳۹۱	۲۵۱	۸۰۵	۱۴۰۰
..... ۱۳۹۲	۴۰۲	۶۰۸	۱۳۲۱
..... ۱۳۹۳	۲۴۹	۳۷۱	۷۷۴
..... استخراج شن و ماسه	۱۲۹	۱۸۷	۳۹۴
..... استخراج سنگ لاشه	۳۰	۵۰	۱۰۷
..... استخراج سنگ آهک	۸۵	۱۲۲	۲۵۰
..... سایر فعالیت‌ها ^(۱)	۵	۱۲	۲۳

۱- شامل خاک نسوز و صدف دریایی می‌باشد.
 مأخذ - مرکز آمار ایران. (ر.م).
 - مرکز آمار ایران. دفتر صنعت، معدن و زیربنایی.

۵-۲- کارکنان خط تولید معدن در حال بهره‌برداری

منبع: جدول ۵-۳

۵- معدن _____ سالنامه آماری استان گیلان-۱۳۹۴

۴-۵- مقدار و ارزش تولید مواد معدنی معادن در حال بهره‌برداری برحسب فعالیت
(هزارتن / میلیون ریال)

ارزش		مقدار		فعالیت
۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
۳۴۸۶۰۹	۴۲۸۴۱۳	۵۶۳۴	۶۷۶۰	جمع کل.....
۱۴۸۸۴۵	۱۸۷۸۵۸	۱۳۷۳	۲۱۱۳	استخراج شن و ماسه.....
۴۴۴۱۰	۲۶۳۹۰	۱۲۱۵	۶۸۶	استخراج سنگ لاشه.....
۱۳۵۱۷۹	۱۸۳۹۸۳	۲۹۳۲	۳۹۲۳	استخراج سنگ آهک.....
۲۰۱۷۵	۳۰۱۸۲	۱۱۴	۳۸	سایر فعالیت‌ها ^(۱) .....

۱- شامل خاک نسوز و صدف دریایی می‌باشد.

مأخذ - مرکز آمار ایران. (ر.م.)

- مرکز آمار ایران. دفتر صنعت، معدن و زیربنایی.

۵-۵- ارزش افزوده و ارزش پرداختی‌ها و دریافتی‌های معادن در حال بهره‌برداری
برحسب فعالیت: ۱۳۹۳ (میلیون ریال)

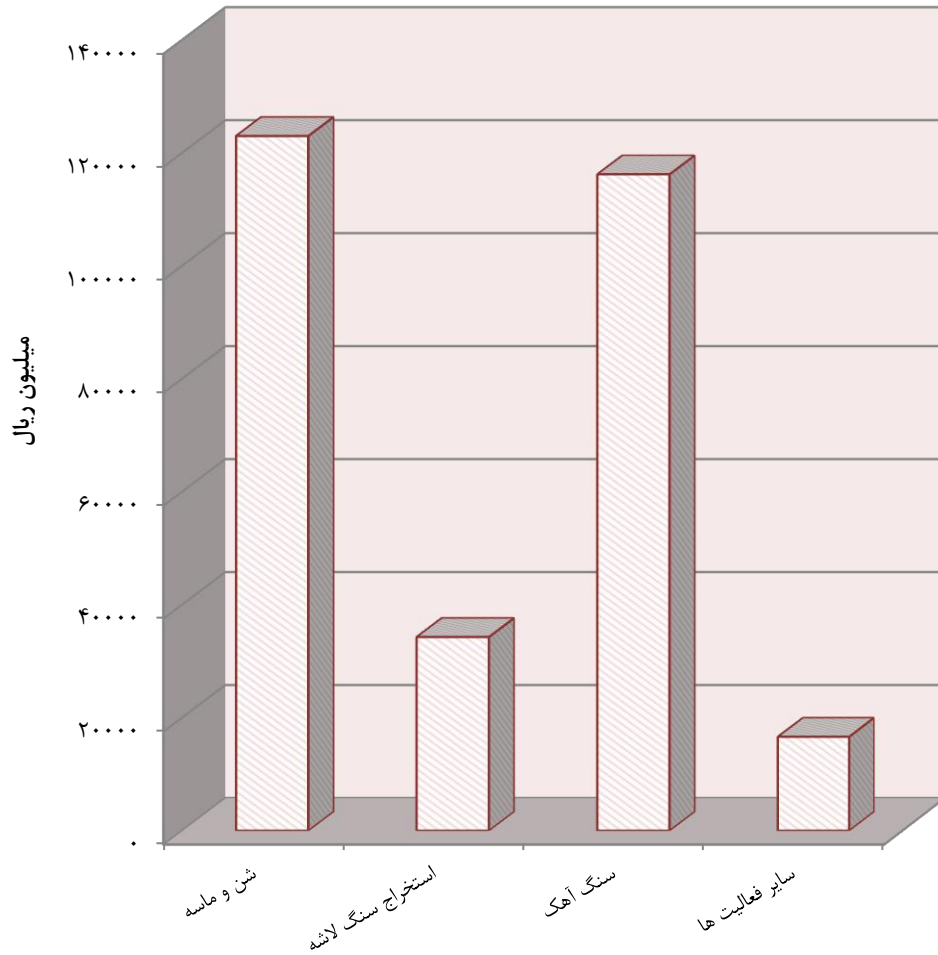
دریافتی‌ها (ستانده‌ها)	پرداختی‌ها (داده‌ها)	ارزش افزوده	فعالیت
۳۵۱۴۳۰	۶۱۳۹۷	۲۹۰۰۳۳	جمع کل.....
۱۵۰۷۳۳	۲۷۷۶۰	۱۲۲۹۷۳	استخراج شن و ماسه.....
۴۴۴۱۰	۱۰۱۴۱	۳۴۲۶۹	استخراج سنگ لاشه.....
۱۳۶۱۱۱	۱۹۹۳۱	۱۱۶۱۸۱	استخراج سنگ آهک.....
۲۰۱۷۵	۳۵۶۶	۱۶۶۱۰	سایر فعالیت‌ها ^(۱) .....

۱- شامل خاک نسوز و صدف دریایی می‌باشد.

مأخذ - مرکز آمار ایران. (ر.م.)

- مرکز آمار ایران. دفتر صنعت، معدن و زیربنایی.

۳-۵- ارزش افزوده ایجاد شده در معادن در حال بهره‌برداری
استان بر حسب فعالیت: ۱۳۹۳

مبنا: جدول ۵-۵

۵- معدن _____ سالنامه آماری استان گیلان-۱۳۹۴

۶-۵- سرمایه‌گذاری معادن در حال بهره‌برداری برحسب فعالیت و نوع اموال سرمایه‌ای:

۱۳۹۳ (میلیون ریال)

فعالیت	جمع	ماشین‌آلات، ابزار و وسایل کار بادوام و تجهیزات اداری	وسایل نقلیه	ساختمان
جمع کل.....	۲۸۹۶۸	۲۷۱۷۳	-۱۳۶	۱۶۸۱
شن و ماسه.....	۱۱۴۱۰	۱۰۶۶۲	-۱۹۸	۹۳۵
استخراج سنگ لاشه.....	۵۲۶۵	۵۰۲۵	۰	۸۰
سنگ آهک.....	۹۰۶۹	۸۸۱۱	۶۲	۱۹۶
سایر فعالیت‌ها ^(۱)	۳۲۲۵	۲۶۷۵	۰	۴۷۰

فعالیت	راه اختصاصی	توسعه و اکتشاف	نرم‌افزارهای رایانه‌ای	سایر
جمع کل.....	۱۰۰	۱۱۰	۴۱	۰
شن و ماسه.....	۰	۰	۱۱	۰
استخراج سنگ لاشه.....	۲۰	۱۱۰	۳۰	۰
سنگ آهک.....	۰	۰	۰	۰
سایر فعالیت‌ها ^(۱)	۸۰	۰	۰	۰

۱- شامل خاک نسوز و صدف دریایی می‌باشد.

مأخذ - مرکز آمار ایران. (ر.م.)

- مرکز آمار ایران. دفتر صنعت، معدن و زیربنایی.

۷-۵- مشخصات عمومی شرکت‌های تعاونی معدنی فعال در پایان سال

سرمایه (هزار ریال)	شاغلان	عضو	تعداد	سال و شهرستان
۱۷۲۵۷۶	۴۷	۶۵	۹	۱۳۷۵
۲۲۸۱۷۶	۷۴	۹۷	۱۳	۱۳۸۰
۵۶۸۹۷۶	۸۹	۹۰	۱۲	۱۳۸۵
۴۸۳۶۲۶	۱۰۰	۹۱	۱۲	۱۳۹۰
۴۹۱۰۲۶	۱۴۲	۱۱۶	۱۵	۱۳۹۱
۵۴۲۸۲۶	۱۲۸	۱۶۶	۱۶	۱۳۹۲
۷۵۳۸۷۶	۱۰۳	۹۸	۱۳	۱۳۹۳
۷۵۱۷۷۶	۱۱۸	۹۱	۱۲	۱۳۹۴
.	.	.	.	آستارا
.	.	.	.	آستانه اشرفیه
.	.	.	.	املش
۲۴۰۰	۸	۸	۱	بندر انزلی
.	.	.	.	تالش
۴۵۰۰	۱۰	۱۷	۲	رشت
.	.	.	.	رضوانشهر
۴۳۳۵۰	۲۴	۲۴	۳	رودبار
.	.	.	.	رودسر
۳۱۲۲۰۰	۴۸	۲۱	۳	سیاهکل
۹۶۷۲۶	۱۴	۷	۱	شفت
.	.	.	.	صومعه سرا
۲۹۲۶۰۰	۱۴	۱۴	۲	فومن
.	.	.	.	لاهیجان
.	.	.	.	لنگرود
.	.	.	.	ماسال

مأخذ- اداره کل تعاون استان گیلان.

- اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان گیلان.

